

IZVJEŠTAJ O POTROŠNJI I PROMETU GOTOVIH LIJEKOVA U REPUBLICI SRPSKOJ U 2010. GODINI

Banja Luka, avgust 2011.

SADRŽAJ

Uvod	3
1. Zdravstvene ustanove koje su dostavile podatke o prometu gotovih lijekova u 2010. godini.....	5
2. Ukupna potrošnja gotovih lijekova po vrstama zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)	6
3. Ukupna potrošnja gotovih lijekova po vrstama zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 100 bolesničkih dana).....	7
4. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u apotekama otvorenog tipa u Republici Srpskoj u 2010. god (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)	8
5. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u domovima zdravlja u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)	11
6. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u stacionarnim zdravstvenim ustanovama u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 100 bolesničkih dana)	14

Uvod

Na osnovu važeće zakonske regulative u Republici Srpskoj, Zakona o apotekarskoj djelatnosti (Službeni glasnik Republike Srpske 119/08), Zakona o evidencijama i statističkim istraživanjima u oblasti zdravstvene zaštite (Službeni glasnik Republike Srpske 53/07) i Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja izvještaja o prometu i potrošnji lijekova (Službeni glasnik Republike Srpske 65/11), Institut za javno zdravstvo je izradio Izvještaj o prometu gotovih lijekova na teritoriji Republike Srpske u 2010. godini.

Anatomsko terapijsko hemijska (ATC - Anatomical Therapeutic Chemical) klasifikacija lijekova i sistem definisanih dnevnih doza (DDD - Defined Daily Dose) kao mjernih jedinica je zvanično prihvaćen i predložen od strane Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za praćenje upotrebe lijekova u određenoj populaciji ili zdravstvenoj ustanovi.

U bazi podataka lijekovi su svrstani u 14 grupa Anatomske terapijske hemijske (ATC) sistema klasifikacije lijekova SZO prema ATC i internacionalnom nezaštićenom nazivu.

Izvještaj o prometu lijekova temelji se na dostavljenim podacima iz 287 apoteka otvorenog tipa, 40 domova zdravlja i 14 ustanova sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite. Naglašavamo da je u okviru svih vrsta zdravstvenih ustanova zabilježen porast subjekata koji su izvjestili o prometu odnosno potrošnji lijekova za proteklu godinu.

Osnova izrade Izvještaja jeste lista lijekova sa dozvolom za stavljanje u promet dopunjena sa lijekovima uvezenih interventnim putem na osnovu odobrenja Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske.

Vrijednosti DDD/1000 stanovnika/1 dan izračunate su na osnovu formule:

$$\frac{\text{Kol. (g; I.J; ml; ED)}}{\text{DDD (g; I.J; ml; ED)}} \times \frac{1000}{365 \times \text{br. stanovnika}}$$

Vrijednosti DDD/100 bolesničkih dana izračunate su na osnovu formule:

$$\frac{\text{Kol. (g; I.J; ml; ED)}}{\text{DDD (g; I.J; ml; ED)}} \times \frac{100}{365 \times \text{br. kreveta} \times \text{indeks zauzetosti}}$$

Vrijednosti DDD za određeni INN zavisno od načina njegove primjene su preuzete iz „ATC klasifikacija lijekova i praćenje njihove upotrebe metodologijom sa DDD jedinicama za lijekove registrovane u Republici Srpskoj 2007“ u kojoj su korišteni podaci iz „ATC index with DDDs 2006, WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, Oslo“.

Vrijednosti za kombinovane preparate su izražene u ED (enkeltdose) i podaci o njima su korišteni iz „ATC klasifikacije lekova sa definisanim dnevnim dozama za lekove u prometu 2007“ - Ortomedics, Novi Sad.

Podaci o broju stanovnika Republike Srpske (1.432.259) dobijeni su od Republičkog zavoda za statistiku.

Broj kreveta i indeks njihove zauzetosti su dobijeni od samih zdravstvenih ustanova.

Napomena: U prikazanim tabelama, vrijednosti potrošnje pojedinih lijekova prikazane u vrijednosti 0,00 predstavljaju zanemarljivo malu potrošnju tih lijekova.

Odnos potrošnje lijekova između posmatranih kalendarskih godina izražen je indexom. Index nije posmatran ukoliko je neka od upoređivanih vrijednosti za DDD bila ≤ 0.01 odnosno $\leq 5.000,00\text{KM}$ ukoliko se posmatra finansijska vrijednost. Takođe index nije dostupan (n/a) ukoliko nismo raspolagali sa podacima o potrošnji za jednu od godina koje su upoređivane.

Prvi korak za uspostavljanje racionalnog pristupa potrošnji lijekova je uspostavljanje standardnih metoda praćenja potrošnje lijekova kao temelj za preduzimanje interventnih mjera ukoliko je to potrebno i njihovu evaluaciju. Republika Srpska je prepoznala potrebu donošenja sistemskih mjera za praćenje racionalne potrošnje lijekova donošenjem zakonske regulative u ovoj oblasti i implementacijom iste, u čemu Institut za javno zdravstvo Republike Srpske aktivno učestvuje. Kroz kontinuirano ulaganje u razvoj, usvajanje i kreiranje inovativnih rješenja zadatak nam je i dalje raditi na unapređenju zdravlja i uslova koji utiču na zdravlje ljudi.

1. Zdravstvene ustanove koje su dostavile podatke o prometu gotovih lijekova u 2010. godini

Tabela 1 – Broj zdravstvenih ustanova koje su dostavile podatke o prometu gotovih lijekova za 2010. godinu

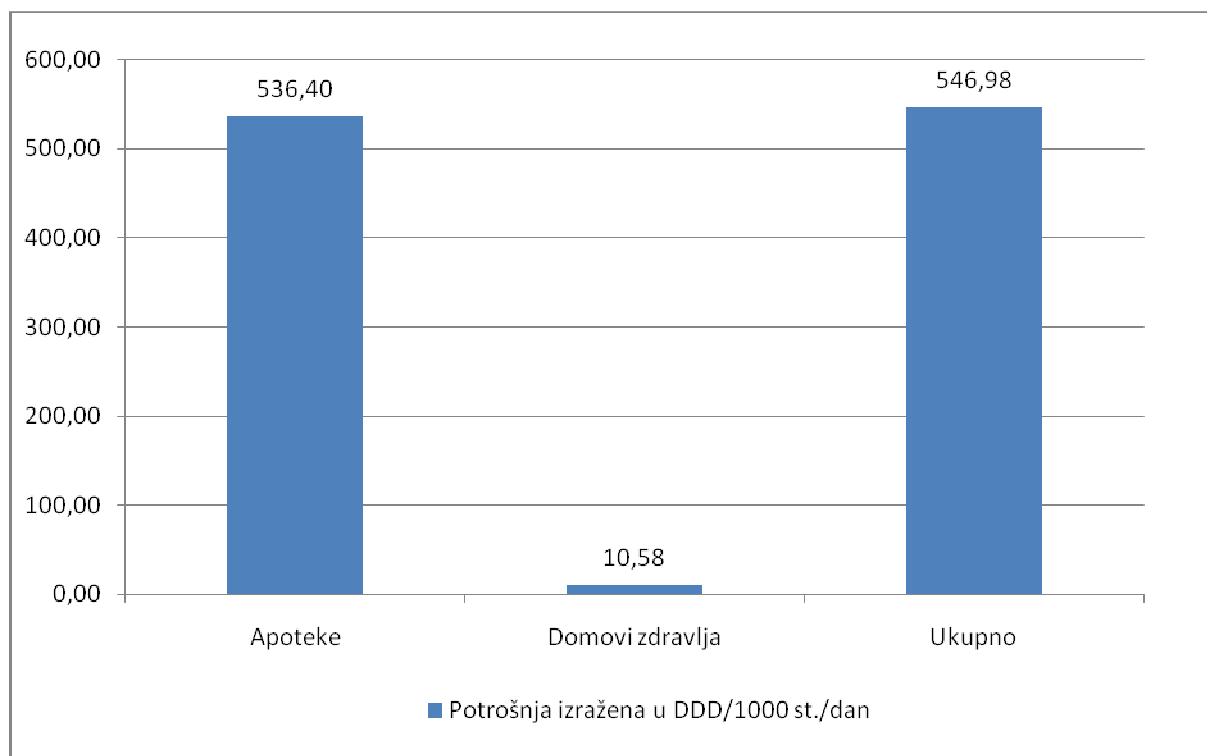
R.Br.	Vrsta zdravstvene ustanove	Dostavile
1	Apoteke	287
2	Domovi zdravlja	40
3	Stacionarne zdravstvene ustanove	14
		341

2. Ukupna potrošnja gotovih lijekova po vrstama zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)

Tabela 2 – Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2010. godini po vrstama zdravstvenih ustanova

R.Br.	Vrsta zdravstvene ustanove	DDD/1000 st./dan
1	Apoteke	536,40
2	Domovi zdravlja	10,58
	Ukupno	546,98

Grafik 2 – Grafički prikaz ukupne potrošnje gotovih lijekova u 2010. godini po vrstama zdravstvenih ustanova

3. Ukupna potrošnja gotovih lijekova po vrstama zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 100 bolesničkih dana)

Tabela 3 – Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2010. godini u stacionarnim zdravstvenim ustanovama

R.Br.	Vrsta zdravstvene ustanove	DDD/100 bol. dana
1	Stacionarne zdravstvene ustanove	5,84
	Ukupno	5,84

4. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u apotekama otvorenog tipa u Republici Srpskoj u 2010. god (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)

Tabela 4 – Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2010. godini na prvom nivou ATC klasifikacije

R.Br.		Anatomska grupa	DDD/1000 st./dan
1	C	Kardiovaskularni sistem	225,03
2	N	Nervni sistem	71,48
3	A	Alimentarni trakt i metabolizam	65,27
4	B	Krv i krvotvorni organi	63,75
5	M	Mišićno-koštani sistem	25,73
6	S	Senzorni organi	21,78
7	R	Respiratorni sistem	21,77
8	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	21,30
9	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni	9,14
10	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	8,05
11	L	Antineoplastici i imunomodulatori	1,85
12	D	Koža i potkožno tkivo	1,12
13	P	Antiparazitici, insekticidi i repelenti	0,13
14	V	Ostalo	0,00
		Ukupno	536,40

Tabela 5– Ukupna potrošnja prvih 20 gotovih lijekova u 2010. godini na drugom nivou ATC klasifikacije

R.Br.		Terapijska grupa	DDD/1000 st./dan
1	C09	Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzin sistem	100,47
2	B01	Antikoagulansi	44,35
3	C08	Blokatori kalcijumskih kanala	40,09
4	C01	Terapija bolesti srca	31,96
5	N02	Analgetici	27,66
6	N05	Psiholeptici	27,56
7	M01	Antiinflamatorni i antireumatski lijekovi	24,31
8	A10	Antihyperglikemici (lijekovi za liječenje dijabetesa)	22,47
9	J01	Antibakterijski lijekovi (lijekovi za sistemsko liječenje bakterijskih infekcija)	20,87
10	A11	Vitamini	20,38
11	B03	Antianemici (lijekovi za liječenje anemije)	19,26
12	C03	Diuretici	17,23
13	S01	Lijekovi za liječenje bolesti oka	16,74
14	C07	Blokatori beta-adrenergičkih receptora	15,61
15	A02	Lijekovi za liječenje bolesti koje su izazvane poremećajem aciditeta	12,28
16	C10	Antihyperlipemici (lijekovi koji snižavaju nivo serumskih lipida)	12,10
17	R03	Lijekovi za liječenje opstruktivnih plućnih bolesti	7,89
18	N06	Psihoanaleptici	7,46
19	R01	Nazalni preparati (lijekovi za liječenje bolesti sluznice nosa)	6,82
20	G03	Polni hormoni i modulatori genitalnog sistema	4,48

Tabela 6 – Ukupna potrošnja prvih 20 lijekova u 2010. godini na petom nivou ATC klasifikacije

R.Br.	ATC	INN	DDD/1000 st./dan
1	C09AA02	enalapril	46,52
2	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	41,94
3	C08CA01	amlodipin	33,44
4	C09BA02	enalapril, hidrohlorotiazid	21,63
5	M01AB05	diklofenak	15,43
6	A11GA01	askorbinska kiselina	12,31
7	B03BA03	hidroksikobalamin	11,12
8	C01DA14	izosorbid mononitrat	11,04
9	N05BA01	diazepam	9,57
10	C03CA01	furosemid	9,42
11	N02BB02	metamizol-natrijum	9,22
12	J01CA04	amoksicilin	8,84
13	C07AB02	metoprolol	8,20
14	A10BA02	metformin	7,89
15	C01DA05	pentaeritritil tetranitrat	7,73
16	N05BA08	bromazepam	7,58
17	C10AA05	atorvastatin	7,34
18	A02BA02	ranitidin	6,49
19	N02BE51	paracetamol, kofein	6,08
20	C09AA05	ramipril	5,76

5. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u domovima zdravlja u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 1000 stanovnika po danu)

Tabela 7– Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2010. godini na prvom nivou ATC klasifikacije

R.Br.		Anatomska grupa	DDD/1000 st./dan
1	B	Krv i krvotvorni organi	8,09
2	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	0,84
3	N	Nervni sistem	0,70
4	M	Mišićno-koštani sistem	0,26
5	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	0,25
6	A	Alimentarni trakt i metabolizam	0,15
7	R	Respiratorni sistem	0,12
8	C	Kardiovaskularni sistem	0,12
9	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni	0,03
10	S	Senzorni organi	0,01
11	D	Koža i potkožno tkivo	0,01
12	V	Ostalo	0,00
		Ukupno	10,58

Tabela 8 – Ukupna potrošnja prvih 20 gotovih lijekova u 2010. godini na drugom nivou ATC klasifikacije

R.Br.		Terapijska grupa	DDD/1000 st./dan
1	B03	Antianemici (lijekovi za liječenje anemije)	7,84
2	H02	Kortikosteroidi za sistemsku primjenu	0,84
3	N05	Psiholeptici	0,54
4	M01	Antiinflamatorni i antireumatski lijekovi	0,26
5	J01	Antibakterijski lijekovi (lijekovi za sistemsko liječenje bakterijskih infekcija)	0,25
6	B05	Zamjene za krv i perfuzioni rastvori	0,24
7	N01	Anestetici	0,12
8	A11	Vitamini	0,12
9	R03	Lijekovi za liječenje opstruktivnih plućnih bolesti	0,09
10	N02	Analgetici	0,04
11	C03	Diuretici	0,04
12	C09	Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzin sistem	0,04
13	R06	Antihistaminici za sistemsku primjenu	0,03
14	C01	Terapija bolesti srca	0,03
15	G02	Ostali ginekološki lijekovi	0,02
16	A03	Lijekovi koji regulišu funkcionalne gastrointestinalne poremećaje	0,02
17	A02	Lijekovi za liječenje bolesti koje su izazvane poremećajem aciditeta	0,01
18	G03	Polni hormoni i modulatori genitalnog sistema	0,01
19	C08	Blokatori kalcijumskih kanala	0,01
20	S01	Lijekovi za liječenje bolesti oka	0,01

Tabela 9 – Ukupna potrošnja prvih 20 gotovih lijekova u 2010. godini na petom nivou ATC klasifikacije

R.Br.	ATC	INN	DDD/1000 st./dan
1	B03BA03	hidroksikobalamin	7,83
2	H02AB02	deksametazon	0,60
3	N05AB02	flufenazin	0,34
4	M01AB05	diklofenak	0,24
5	H02AB04	metilprednizolon	0,23
6	B05XA03	natrijum-hlorid	0,15
7	N05BA01	diazepam	0,14
8	J01CE30	benzilpenicilin, prokain; benzilpenicilin-natrijum	0,11
9	N01BB52	lidokain, adrenalin	0,10
10	J01GB03	gentamicin	0,09
11	A11GA01	askorbinska kiselina	0,09
12	B05BA03	glukoza	0,07
13	N05AD01	haloperidol	0,05
14	R03AC02	salbutamol	0,04
15	J01CE30	benzilpenicilin, prokain; benzilpenicilin-kalijum	0,04
16	C03CA01	furosemid	0,04
17	C09AA01	kaptopril	0,04
18	R03DA05	aminofilin	0,03
19	R06AC03	hloropiramin	0,03
20	N02BB02	metamizol-natrijum	0,03

6. Ukupna potrošnja gotovih lijekova u stacionarnim zdravstvenim ustanovama u Republici Srpskoj u 2010. god. (broj DDD na 100 bolesničkih dana)

Tabela 10 – Ukupna potrošnja gotovih lijekova u 2010. godini na prvom nivou ATC klasifikacije

R.Br.		Anatomska grupa	DDD/100 bol. dana
1	B	Krv i krvotvorni organi	1,61
2	N	Nervni sistem	0,99
3	C	Kardiovaskularni sistem	0,86
4	A	Alimentarni trakt i metabolizam	0,73
5	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	0,54
6	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	0,47
7	M	Mišićno-koštani sistem	0,22
8	L	Antineoplastici i imunomodulatori	0,12
9	S	Senzorni organi	0,12
10	R	Respiratorni sistem	0,09
11	D	Koža i potkožno tkivo	0,03
12	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni	0,02
13	V	Ostalo	0,02
14	P	Antiparazitici, insekticidi i repelenti	0,00
		Ukupno	5,84

Tabela 11 – Ukupna potrošnja prvih 20 gotovih lijekova u 2010. godini na drugom nivou ATC klasifikacije

R.Br.		Terapijska grupa	DDD/100 bol. dana
1	B03	Antianemici (lijekovi za liječenje anemije)	0,73
2	N05	Psiholeptici	0,59
3	B05	Zamjene za krv i perfuzioni rastvori	0,56
4	J01	Antibakterijski lijekovi (lijekovi za sistemsko liječenje bakterijskih infekcija)	0,46
5	H02	Kortikosteroidi za sistemsku primjenu	0,46
6	B01	Antikoagulansi	0,30
7	C09	Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzin sistem	0,30
8	A11	Vitamini	0,27
9	A02	Lijekovi za liječenje bolesti koje su izazvane poremećajem aciditeta	0,24
10	C01	Terapija bolesti srca	0,24
11	N01	Anestetici	0,15
12	M01	Antiinflamatorni i antireumatski lijekovi	0,15
13	C03	Diuretici	0,14
14	N02	Analgetici	0,13
15	S01	Lijekovi za liječenje bolesti oka	0,11
16	H01	Hormoni hipofize i hipotalamusa i analozi	0,08
17	C08	Blokatori kalcijumskih kanala	0,08
18	L01	Antineoplastici	0,07
19	R03	Lijekovi za liječenje opstruktivnih plućnih bolesti	0,05
20	N06	Psihoanaleptici	0,05

Tabela 12 – Ukupna potrošnja prvih 20 gotovih lijekova u 2010. godini na petom nivou ATC klasifikacije

R.Br.	ATC	INN	DDD/100 bol. dana
1	B03BA03	hidroksikobalamin	0,71
2	N05BA01	diazepam	0,26
3	H02AB02	deksametazon	0,25
4	B05XA03	natrijum-hlorid	0,24
5	C09AA02	enalapril	0,21
6	A11GA01	askorbinska kiselina	0,21
7	N05AD01	haloperidol	0,18
8	H02AB04	metilprednizolon	0,16
9	N01BB02	lidokain	0,13
10	A02BA02	ranitidin	0,13
11	C03CA01	furosemid	0,12
12	B05BA03	glukoza	0,12
13	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	0,11
14	M01AB05	diklofenak	0,11
15	H01BB02	oksitocin	0,08
16	C01DA14	izosorbid mononitrat	0,08
17	B01AB08	reviparin	0,08
18	B05BB01	natrijum-hlorid, kalcijum-hlorid, kalijum-hlorid	0,08
19	N02BE01	paracetamol	0,07
20	J01DD04	ceftriakson	0,06